

БЪДЕЩЕ ВРЕМЕ В МИНАЛОТО

С формите за **бъдеще време в миналото** се означава действие, което предстои след минал ориентационен момент. Това бъдещо действие предстои да се извърши или е възможно да се извърши. Глаголната форма обаче не показва дали действието се е реализирало.

Формите за бъдеще време в миналото са сложни. Образуват се от форма на глагола *ща* в минало несвършено време, частицата *да* и форма за сегашно време на глагола, който се спряга.

1. Прочетете текста и извадете от него глаголите в бъдеще време в миналото. Определете граматичните им признаци.

Огнянов видя близката гибел... Оттатък дола имаше едно малко възвишение, което щеше да го потули една-две минути от очите на потерята, когато тя се спусне в падината, находяща се зад това възвишение. В тоя кратък срок той би успял да влезе в букака, но това нямаше да помогне: него щяха да го стигнат. Нито тоя гъстак не би могъл да го укрие, защото, ако той заблудеше гонителите, то псетата щяха да го намерят...

Из „Под игото“, Иван Вазов

---

2. Подчертайте формите за бъдеще време в миналото в изреченията.

Драмата „Многострадална Геновева“, която щеше да се представи довчера в мъжкото училище, не е позната на повечето млади читатели...

То го очакваше нетърпеливо, като някое голямо събитие, което щеше да внесе приятно разнообразие в монотонния живот на Бяла черква.

Каблешков пламна. Препирнята щеше да се разгори.

Но засега представлението на Геновева беше на дневен ред... То щеше впрочем да ги занимава още за дълго време и впечатлението от него щеше да бъде по-дълбоко.

3. Къде НЕ е използвано бъдеще време в миналото?

- А) – Хай, Бог да те поживи, какво щях да направя – казваше Марко, като сваляше полека чакмака на пищова си.
- Б) И освен него бях уверен, че там никой друг не ме познава; та и той нямаше да ме познае, ако да не му се бях обадил.

- В) В къщата с любопитство приказваха кой коя роля е взел, и с благодарение узнаваха, че Огнянов ще бъде графът.
- Г) Докторът знаеше, че тая заран Огнянов щеше да бъде в девическото училище, което беше днес празно...

4. Къде са изброени само глаголни форми за бъдеще време в миналото?

- А) щеше да получиш, щяхте да пътувате, щях да изляза
- Б) щях да разгледам, ще се грижа, щяхме да построим
- В) щяхме да отворим, щяха да се срещнат, ще започнат
- Г) щяхте да приемете, няма да стоя, щеше да благодаря

5. Къде е употребена отрицателна форма на бъдеще време в миналото?

- А) – Господин Огнянов, благодаря ви сърдечно, за мене и за моите девойчета. Няма да забравя тая услуга.
- Б) Пръв се показа графът. Всичкият театър занемя, като че нямаше вътре жива душа.
- В) – Аз все поглеждах дали няма някое заптие да ме хване за лакътя... – смееше се Огнянов.
- Г) Навярно вторият залп нямаше да се забави и Рада, легнала тъй, беше изложена на куршумите.

6. Къде са използвани минало предварително време и бъдеще време в миналото?

- А) Това щеше да дигне неприятна тревога у народа и да предизвика Огнянова на отчаяна самозащита.
- Б) Дали делото беше безвъзвратно пропаднало? Дали това нещастие нямаше да поведе към нови открития, другаде?
- В) Потокът щеше да рукне назад и повлече и Колча в устрема си. И Огнянов тогава беше изгубен!
- Г) Как щеше да работи и да бъде полезен? Каква беше тука почвата? Какво може да извърши?

7. Кое е вярното твърдение за текста?

Напротив, пролетта беше подранила много и беше превърнала цяла Тракия в райска градина. Трендафиловите градини се бяха разцъфнали чудно и разкошно като никога. Полята и нивите вричаха великолепни жътви, които не щеше да има кой да прибира...

Из „Под игото“, Иван Вазов

- А) Използвани се три глагола в минало неопределено време и един в бъдеще време в миналото.
- Б) Използвани се три глагола в минало предварително време и един в бъдеще време в миналото.

- В) Използвани се три глагола в бъдеще време в миналото и един в минало предварително време.
- Г) Използвани се три глагола в минало предварително време и един в бъдеще време.

8. Къде са използвани два глагола в бъдеще време в миналото?

- А) Но в истински възторг се намираще сам Огнянов, който насмалко щеше да изпляска с ръце.
- Б) Той трябва да знае кому дължи живота си, защото той щеше да се предаде, ако ме не бяха пуснали.
- В) Да не беше телесното страдание, Огнянов щеше да е възхитен и щеше да запее: „Горо ле, горо зелена“.
- Г) – Стефчов има зъб на тебе и да можеше да ти стори зло,... той щеше да го направи досега.

9. Колко форми за бъдеще време в миналото са употребени в текста?

– Че и Боримечката намери време да се жени... – каза с досада Остенът; – да не беше това, щяхме и него да дръпнем... тази хала ни трябваше.

Планът на отмъщението беше такъв: щяха да завардят пътя, който отива на запад към Лесковския проход, отдето е друмът за Клисура... Там щяха да причакат двамата турци... Но за да се предварди всяка случайност да избягнат жертвите, те взеха и пушките си. До това гръмливо оръжие те щяха да прибегнат в краен случай.

Из „Под игото“, Иван Вазов

- А) 2   Б) 5   В) 3   Г) 4

10. Запишете по един пример от текста за изброените глаголни времена.

– ...Тогава гледам, че забравил писмото... Хрумна ми да го скрия и скъсам, но това малко щеше да ти помогне. Тебе пак щяха да те влачат, съмнението остана... Тогава ми дойде нещо в главата, което през целия си живот не бях помислил. Видиш ли ме, докторе, аз съм побелял в търговия и чуждо писмо не съм разпечатвал.

Из „Под игото“, Иван Вазов

Сегашно време – _____

Минало свършено време – _____

Минало несвършено време – _____

Минало неопределено време – _____

Минало предварително време – _____

Бъдеще време в миналото – _____

11. Посочете вярното твърдение за текста от задача 10.

- А) Използвани са по две форми за минало неопределено време и за бъдеще време в миналото.
- Б) Използвани са по две форми за минало предварително време и за бъдеще време в миналото.
- В) Използвани са по две форми за минало свършено и за минало несвършено време.
- Г) Използвани са по две форми за сегашно време и за бъдеще време.

12. Поставете подчертаната глаголна форма в бъдеще време в миналото.

- А) Миналата година нашият клас ще участва в Деня на таланта с театрална пиеса.

- Б) Ние сами приготвихме костюмите, с които ще изпълняваме ролите в спектакъла.

- В) Няма да има други шестокласници, затова трябваше да се представим много добре.

- Г) Всички актьори бяхме силно развълнувани, защото ще играем пред цялото училище.

---

13. Къде е допусната правописна грешка?

- А) щях да се разсмея, щеше да отгледа, щяхме да подкрепим
- Б) нямаше да безпокоим, щяха да опсипят, щяхте да сготвите
- В) щяха да поддържат, щях да недоумявам, щяхме да изсечем
- Г) щеше да иззидаш, щяхте да си въобразите, щях да осмисля

- 14. Образувайте по една форма за бъдеще време в миналото на глаголите празнувам, да разгледам, да взема. Съставете с образуваните форми по едно изречение.**

- 15. Довършете изреченията.**

Ако имах повече свободно време, щях да _____.

През ваканцията щяхме да _____.

Когато се прибра вкъщи, той щеше да _____.

За да я зарадват за рождения ѝ ден, те щяха да _____.

БЪДЕЩЕ ВРЕМЕ В МИНАЛОТО

1. щеше да потули, нямаше да помогне, щяха да стигнат, щяха да намерят
2. щеше да се представи, щеше да внесе, щеше да се разгори, щеше да занимава, щеше да бъде
3. В
4. А
5. Г
6. Б
7. Б
8. В
9. Г) щяхме... да дръпнем, щяха да завардят (пътя), щяха да причакат, щяха да прибегнат
10. Сегашно време – гледам, да скрия, скъсам
Минало свършено време – хрумна, дойде
Минало несвършено време – остана
Минало неопределено време – съм побелял, съм разпечатвал
Минало предварително време – бях помислил
Бъдеще време в миналото – щеше да помогне, щяха да влачат
11. А
12. А) щеше да участва; Б) щяхме да изпълняваме; В) нямаше да има;
Г) щяхме да играем
13. Б
14. щях да празнувам, щях да разгледам, щях да взема
15. изречения